

Finns starter pumpemotoren på Maden
– Se side 16

Kager til bedømmelse på loppemarkedet
– Se side 3

Friluftsgudstjeneste på Helnæs Mølle

Foto: hba

Samarbejdet er en succes. Mange mennesker fra alle fire sogne kommer igen 2. pinsedag på Helnæs.

Nu er traditionen en realitet. Med øjnene åbne ud mod vandet i Helnæsbugten gennem en ramme af græs, buske og træer ser vi ind i

evigheden af så smuk natur, at det er en prædiken i sig selv. En halv times tid, inden gudstjenesten begynder, er folk fra de fire sogne vandret ned mod skrænten, forbi møllen med stole og tæpper i armene, som den naturligeste ting i verden. Der kigges mod himlen. Paraplyer ses

blandt rekvisitterne visse steder.

Noget ganske særligt...

... er det, at opleve sang og spil til Guds ære, at lytte til ordene i salmer, bønner og præstens prædiken, og samtidig oplever skaberværket lige for øjnene af os. Det er

det helt specielle ved at være til gudstjeneste i den fri natur. Dejligt, at det er blevet en god tradition, som alle sogne støtter op om. Og så er der fællesspisning med grillpølser, øl og vand inden samværet denne 2. pinsedag er slut.

mth

Helnæs Kro
VÆRD AT KØRE EFTER

Bordbestilling
kan ske på **64 77 13 41**

www.helnaeskro.dk

TØJ, SMYKKER & BRUGSKUNST

liv
LAWAETZ

PLUMS GAARD - ØSTERGADE 38 - ASSENS
TEL. 6471 1004
WWW.LIVLAWAETZ.DK

**Helnæs
Antik**

**Vi har møbler,
belysning, glas o.m.a.
Tlf. 64 77 14 85**

Indhold

Anmeldelse side 4

Nordens Tone

Efter succesen i Kærum Kirke med Sigurd Barrett, var Helnæs Kultur- og Musikforening atter på hjemmebane i Præstegården, lørdag den 18. juni, med kvartetten Nordens Tone. Naturligt nok i samarbejde med foreningen Norden. Det blev en aften med høj kunstnerisk kvalitet og mangfoldighed i repertoiret, men for få tilhørere.

Landsbyen IV side 5

En landsby bliver til

Vejene på Helnæs blev behandlet i HP nr. 4 og 5. Denne artikel indledes med en opsummering af dette tema. Vi fortsætter her efter med at lægge grunden til at belyse en række aspekter ved landsbyen Helnæs' udvikling fra den tidlige middelalder til nyere tid. Til det formål vil vi gengive en række historiske data, som vil blive uddybet i kommende artikler.

Skt. Hansbål side 8

Sankte Hans og muren om Asgård

Mange mennesker havde fundet frem til Arne Østergårds Strand, hvor flere gamle stråtage udgjorde det letantændelige grundlag for et buldrende bål. Vinden var i nordvest, retningen mod Bloksbjerg var, som den skulle være, så den hvidklædte heks på toppen kunne komme godt af sted.

Portræt side 11

Mine sidste meninger – i et halvt år!

Anders Lyng, højskolelærer på Højskolen på Helnæs gennem 17 år, har valgt at stoppe sit aktive arbejdsliv den 1. juli i år. I flere artikler i HelnæsPosten har vi beskrevet de ændringer, højskolen har gennemgået det sidste årstid. Som led i denne proces har Anders valgt at gå på efterløn og hvad så? Hvad skal der så ske?

Loppemarked ved Borgerhuset. Side 3

Klummen: Pavens divisioner. Side 3

Et aktuelt og kulturhistorisk projekt på Helnæs, Side 9

Landsbypedel-ordning på Helnæs? Side 9

Fyraftensmøde med energi. Side 10

Der blev rørt i gryderne. Side 13

LEDER

Om nærdemokrati

Emnet er inspireret af et indlæg med overskriften 'Nærdemokratiet er tilbage' (Information 8/6), af formanden for foreningen Landsbyer i Danmark, Carsten Abild, (CA), medlem af regionsrådet i Region Syd for Venstre. 2/7 er det Ritzau (i Inf.), der meddeler: 'Landsbyformand: Borgerne må arbejde gratis'. CA er bevidst om, at de reformer, der er gennemført i 1970 og 2007 har fjernet det tidligere decentrale samfund og nærhed til de, der bestemte. I de nye store kommuner har landsbysamfundene vist vejen ved at danne lokalråd, der kæmper for skolen, forsamlingshuset etc. og den lokale medbestemmelse. Ved at politikere og lokalrådsrepræsentanter taler sammen, mener CA, at nærdemokratiet er vendt tilbage. I det andet indlæg er CA begejstret for eksemplet på nærdemokratiet, som i Vester Nebel har vist sig i frivillige borgeres anlæg af et 80 m langt fortov, som kommunen har betalt materialer til. 'Man deler ansvaret. Man trækker på den gamle tradition på landet for fællesskab og frivillighedskultur. Og det styrker udviklingen af nærdemokrati, ' siger CA. Han mener, at snerydning og vedligeholdelse af grønne områder bliver udbredte opgaver for frivillige, som tegn på, 'at folk ønsker det folkelige fællesskab og det nære demokrati'. Han mener 'at den næste kommunalreform vil bygge mere på decentralisering af opgaver til lokalråd og borgerforeninger'. 7/2 og 15/2 (Inf.) refereres en undersøgelse under overskrifterne: 'Krisen kradser i nærdemokratierne' og 'Nærdemokratiet lider i de nye storkommuner'. Undersøgelsen viser bl.a. 'at borgerne oplever et fald i deres politiske selvtilid. Større kommuner giver dårligere nærdemokrati, og borgerne står med en følelse af, at det er blevet sværere at forstå og påvirke nærdemokratiske beslutninger. Konsekvensen kan blive politisk apati', der henvises til 'at kun 65,8 % afgav deres stemme ved kommunalvalget i 2009'. 4/8 2010 (Inf.) skriver professor Tim Knudsen, KU, en kronik: Nærdemokratiets nedtur. 'Ved siden af det faldende medlemstal i de politiske partier, er der intet stærkere symptom på den folkelige politiske deltagelses forsvinden end tilbagegangen for det kommunale demokrati.' Hans fremtidsscenarie er (derfor), at den næste kommunalreform kan indføre kommunaldirektørstyre med en politisk valgt bestyrelse bag sig, som man kender det fra Finland og Irland. (...). Selv en storkommune bliver ikke andet end velfærdstatens lokale butik, hvor de, der engang kaldtes borgere, er kunder.'

Spændvidden i begrebet nærdemokrati og dets praksis, som her præsenteres, viser, at der er en udvikling i gang, som kræver megen indsigt og refleksion for at forstå, hvor deltagelse og 'danskernes politiske selvtilid' bevæger sig hen. Det er et væsentligt emne, som også berøres i tre artikler i dette nummer af HP, og som lægger op til samtale om fremtiden, ikke alene for nærdemokratiet på dansk landsbyniveau, men også for den globale landsby.

pd

HELNÆSPOSTEN

UAFHÆNGIG AF POLITISKE, ØKONOMISKE OG FORENINGSMÆSSIGE INTERESSER
RYET 22 · HELNÆS · 5631 EBBERUP · TLF. 64 77 12 72 · MOBIL 24 82 25 30
E-MAIL: DREISLER@MAIL.DK · WWW.HELNÆSPOSTEN.DK

HELNÆSPOSTEN UDKOMMER HVER MÅNED. OPLAG 300 EKSP. OMDELES GRATIS
TIL SAMTLIGE HUSSTANDE PÅ HELNÆS OG I SOMMERHUSOMRÅDET. SÆLGES I
ABONNEMENT OG LØSSALG (SPAR, EBBERUP)

UDGIVER: HELNÆSPOSTEN (SELVEJENDE)

REDAKTION: POUL DREISLER (ANSV.)

REDAKTIONSUDVALG: ANNE K. HANSEN, ANDERS LYNG, ANDERS L. RASMUSSEN,
SUSANNE B. SØRENSEN, MARIANNE S. THERP, HELLE BLUME ANDRESEN

FOTO: HELLE BLUME ANDRESEN
GRAFISK TILRETTELÆGGELSE: HELNÆSHUS GRAFISK
WEBMASTER: PALLE HERMANSEN

DISTRIBUTION: NIELS ELLEBÆK, HELLE BLUME ANDRESEN, SUSANNE B. SØRENSEN,
PIE BAUER

ANNONCER: NYTEGNING OG ADMINISTRATION SAMT ABONNEMENTER:
ULLA DREISLER TLF. 64 77 12 72 / 24 82 25 30 · E-MAIL: DREISLER@MAIL.DK

ÅRSABONNEMENT: KR. 375,- INCL. FORSENDELSE

Helnæs Mølle
NATURSKOLE FRILUFTSGÅRD

Lejr · Friluftaktiviteter for både børn og voksne
Naturvejledning · Kursusvirksomhed · Kanoudejning

Tlf. 64 72 32 17 · www.helnaesmoelle.dk

KORT NYT

Loppemarked ved
Borgerhuset

Vejret var med os og "lopperne" lørdag den 30. april. Vi mødtes i skolegården lørdag morgen, for at stille borde op til standpladser og vores kagebod. Den gamle skole-

vidunderligt. Lis giver sikkert gerne opskriften videre. Der var også åbent til Højskolens elevudstilling. Vi fik indblik i lerets forunderlige verden. I malerværkstedet fortalte eleverne om malerteknikker m.m. Vi fik et godt grin og

Loppemarked

Foto hba

gård var som forvandlet, da klokken blev 11.00 med rigtig mange fine stande i alt 12 stk. med alt hvad hjertet kunne begære. Service, bestik, lamper, billeder, glas, krukker, enkelt kælk, smykker og tørklæder fra Afrika, sko, bøger, stof, gamle Lp-plader, børnetøj og andet til små børn, julekugler, duge m.m. Snakken gik hen over boderne, humøret var højt og Pia Skøtt stod for salget af kage, kaffe, te, sodavand og øl. Midt på dagen gav Søren Høg, som er elev på Højskolen, et par gode sange, som han selv spillede på guitar til. Det var rigtig fint.

Kagekonkurrencen hvor hele seks kager var tilmeldt blev afviklet ca. kl. 15.00. Lis Jørgensen var den heldige vinder med en færøsk maringslagkage som smagte

nogle hyggelige timer sammen og dagen gik godt, dog kunne salget have været bedre. Det vil vi råde bod på næste år. Vi planlægger allerede i løbet af efteråret næste års loppemarked sammen med Højskolens elevudstilling og håber at det vil blive til en tradition på Helnæs.

*Borgerhusets bestyrelse.
Birgitte Elovåra, fmd*

Forbrugeroplysning

Renovering af toiletterne i
Borgerhuset

Renoveringen er nu overstået og begge toiletter fremstår som nye.

Toiletter og håndvaske er udskiftet, væggene er nymalede og der er kommet lidt kunst op. Pas godt på dem.

*Borgerhusets bestyrelse
Birgitte Elovåra, fmd*

PASTORENS KLUMME Anders Lundbeck RasmussenPavens
divisioner

Den russiske diktator Josef Stalin mødtes engang i 30' med en fransk politiker, som gerne ville have Stalins hjælp til at sikre sig den katolske kirkes og pavens støtte i en sag. Til det ønske bemærkede Stalin hånligt: "Paven, hvor mange divisioner har han?" Svaret på det spørgsmål kom på en måde mange år efter, i firserne, hvor der skete noget i det meget katolske Polen. Der opstod en fagforening ved navn "Solidaritet", der var meget mere end en fagforening. Det var en bevægelse, som havde til mål at genskabe værdighed i liv og arbejde, og kæmpe for retfærdighed og sandhed i det polske samfund. Mange af bevægelsens ideer stammede oprindeligt fra en polsk kardinal og ærkebiskop ved navn Wojtyła, der senere blev pave under

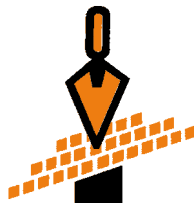
navnet Johannes Paul d. II. Han havde, som Stalin ganske rigtigt bemærkede, ingen divisioner. Men han blev en slags moralsk leder, for en hær af almindelige polakker, der af længsel efter frihed og retfærdighed begyndte en kamp, der endte med murens fald i 1989. Så blev der forår i Østeuropa. Ligesom der i øjeblikket måske er ved at komme et forår til de arabiske lande i Nordafrika og Mellemøsten. Og det er et vidnesbyrd om, at der er andre kræfter på spil i verden end militære og økonomiske. Der er også åndelige og gode kræfter på spil. Kræfter der f.eks. virker igennem samvittigheden og længslen efter et bedre og mere menneskeværdigt liv.

PETSHOP:

Kvalitetsfoder til katte, hunde, heste, marsvin og kaniner

ASSENS DYREKLINIK

Mette og Morten Mortensen
Torø Huse Vej 10 • 5610 Assens
Tlf. 64 71 33 33
www.assensdyreklunik.dk

MURERFIRMA Gunnar Pedersen
HANS PEDERSEN
SNAVEN 11 • 5631 EBBERUP
TLF. 64 74 11 99 • MOBIL 20 74 16 99
WWW.HP-MURERFIRMA.DK

Alt indenfor:

Jord · Beton · Kloak (aut. kloakmester)
Murerarbejde udføres · Belægningsarbejder

Udlejes:

Minigraver · Minilæsser
Rendegraver · Toiletvogn med bad

Vestfyns Tømmerforretning A/S

Løimarksvej 3 • 5610 Assens • Tlf. 64 71 19 09

Biltlf. 24 24 30 30 • www.vtf.dk • e-mail: vtf@vtf.dk

Husqvarna har løsningen til din græsplæne

Klip græsset let og effektivt

Kompakte riders fra Husqvarna- kom til overalt. Framragende manøvredegyghed med den unikke centerstyring og et perfekt klipperesultat med det effektive

Spar Kr. 1.000,-

HUSQVARNA Rider 111B5

5-trins manuel gearkasse.
85cm klippebredde.
Vejl. udsalgspris 18.995,-

Kampagnepris **17.995,-**

HUSQVARNA Rider 111B

Hydrostatisk transmission.
85cm klippebredde.
Vejl. udsalgspris 20.995,-

Kampagnepris **19.995,-**

HUSQVARNA LTH 152

Havetraktor med sideudkast
Opsamler og BioClip-udstyr
fås som tilbehør
Hydrostatisk transmission.
107 cm klippebredde.

Kr. **14.995,-**

Kampagnepriser er gældende fra d. 1/4 til d. 30/6

KN-teknik
www.kn-teknik.dk

Have, skov & park
Industrivej 2-4, Nr Broby, 5672 Broby. 62632930

www.husqvarna.dk

Menighedsrådets sommerudflugt ROSKILDE DOMKIRKE

Vi skal blandt mange andre ting se: Danmarks kongers og dronningers sarkofager, mange fantastiske malerier og gobeliner og Peter Brandes nyeste kunst i kirken

Fredag 29. juli 2011

Tilmelding på tlf. 27 20 16 68 senest onsdag den 20. juli
Se om turens praktiske oplysninger på side 14 under »Det sker...«

Nordens Tone

Efter successen i Kærum Kirke med Sigurd Barrett, var Helnæs Kultur- og Musikforening atter på hjemmebane i Præstegården, lørdag den 18. juni, med kvartetten Nordens Tone. Naturligt nok i samarbejde med foreningen Norden. Det blev en aften med høj kunstnerisk kvalitet og mangfoldighed i repertoire, men for få tilhørere.

ANMELDELSE

Af Poul Dreisler

Det er en fornøjelse at komme ind i den gamle vognport og blive mødt af en opstilling med kagebuffet, kaffe, the og drikkevarer. Dertil et glas vin 'på huset', for at markere den første koncert på hjemmebane. Nordens Tone er en kvartet bestående af højt uddannede musikere. De er alle konservatorieuddannede og har musikken som deres profession. Sangeren Julie Hjetland, har netop afsluttet en masteruddannelse i Norge efter konservatorieuddannelse i Odense. De tre øvrige er kapelmesteren, pianisten Pojken Flensborg, bassisten Torben Bjørnskov og saxofonisten Hans Mydtskov. Han var i øvrigt Julies lærer på konservatoriet, da trioen stod og manglede sangerinden til kvartetten. Det naturlige valg var Julie, idet hun behersker ikke mindre end 8 nordiske sprog: dansk, norsk, svensk, finsk, finlandssvensk, grønlandsk, færøsk og islandsk. Alle i kvartetten arbejder med folkemusik og jazz, hvorfor de i mange af deres numre forbinder 'den nordiske tone' med 'jazzede' udtryk. De spiller alle i forskellige orkestre og grupper i mange genre, dog mest folkemusik og jazz.

Hvad er Nordens Tone?

Kvartetten spil havde ofte

Nordens Tone

en rytme med baggrund i klaveret og bassen og med Julie og Hans Mydtskov på saxofonen i front som 'solister' i et forrygende samspil. Fascinerende, når Julies stemme og saxofonen klang unisont i en finsk sang eller når de med en utrolig stemme- og lydæssig 'kaglen' og 'skruklyde' fik fremmanet en norsk hønsegård som indledning til sangen, der skulle vise sig at blive til 'Poul sine høns'. Nordens Tone fremmanede også billedet af et færøsk fuglefjeld, så det stod klart for det indre øje med mågeskrig og havets brusen som indledning til en sang fra disse nordiske forblæste øer. En islandsk sang fortalte en historie om en flygtende mor med to børn, der skulle krydse en elv og kun kunne få det ene barn med over, hvorfor hun må drukne det andet. En sang på nynorsk i et potpourri med en række små historier og anekdoter, handlede om hvordan man kurerer yverbetændelse. Joh, Nordens Tone er mangfoldig. Vi hørte også blide sange af Bellman og kærligheds-sange på flere af de 8 sprog. Uden sang fik vi de tre musikers jazzvariationer over

En landsby bliver til...

Vejene på Helnæs blev behandlet i HP nr. 4 og 5. Denne artikel indledes med en opsummering af dette tema. Vi fortsætter herefter med at lægge grunden til at belyse en række aspekter ved landsbyen Helnæs' udvikling fra den tidlige middelalder til nyere tid. Til det formål vil vi gengive en række historiske data, som vil blive uddybet i kommende artikler.

LANDSBYEN IV

Af Poul Dreisler

I de tidligere artikler om temaet 'landsbyen' illustrerede vejenes placering og anlæg det lokale samfunds udvikling. Det er der god logik i, idet transport af varer og samfærdsel mellem mennesker er en væsentlig del af mekanismen i ethvert samfund. Vi nævnte, at veje og stier er for et samfund, hvad årer og vener er for et menneske. Afgørende for samfundets udviklingsstade er et afbalanceret forhold mellem vejenes kapacitet og det behov, der er til enhver tid. Her

blev konklusionen, at vejssystemet gradvist blev udviklet i takt med behovet i et landbrugssamfund til omkring 1970'erne. En ny anlagt vej til et sommerhusområde, der fordoblede antallet af husstande på Helnæs, indvarslede det 'rekreative' samfunds eller velfærds- / velstandssamfundets indtog. De seneste årtiers udvikling af industrilandbrugets stor-drift har betydet, at mere og mere af landbrugsjorden drives i fællesdrift med store landbrug på Fynssiden med den konsekvens, at det lokale vejssystem får sværere ved at matche den lokale produktions behov. Dette skal ses i sammenhæng med en fortsat udvikling af det såkaldte 'rekreative' samfund, herunder varetagelse af naturbeskyttelses- og benyttelsesbehov. Vi ser altså to samfundsformer, der kan komme til at konkurrerer om kapaciteten. Dertil skal føjes en tredje deltager i konkurrencen. Den lokale, private transport, hvor antallet af biler og kørte kilometer er ligefremt stigen-

de med afstanden til handel og service, arbejdspladser og familie og hvor biltallet i gns. nærmer sig én pr. voksen person i den produktive alder.

...og det hele begyndte

For meget længe siden. For flere årtusinder siden, da de første mennesker slog sig ned i det, der senere blev til Helnæs. Bondestenalderfolk fra ca. 6000 f.Kr. har boet her omkring bugten. Det ved man fra udgravninger. Udgravede bopladser, gravhøje, runestene vidner om et relativt tæt beboet område i disse tusinder af år. Givetvis har stedet været ideelt, idet føden har været let tilgængelig fra både bælt og land. Halvøen har desuden ydet en god beskyttelse mod angribende fjender, og det har været let at nå ud til det åbne hav og til fremmede kyster. Fund af materialer, og grundige analyser heraf viser, at det må antages, at ritualer i forbindelser med religiøse ceremonier har fundet sted. Ligesom det antages, at øerne i Helnæsbugten har udgjort et sammenhængende landskab med et snævert udløb ved Falsled. P.gr.af geologiske ændringer (landsænkning) gennem årtusinder, er det sammenhængende land blevet til de øer, vi kender i dag.

Fra stenalder til middelalder

Landsbyen Helnæs er vokset ud af stenalderen. Fordi vi ikke ved så meget om de ældste tider, er det forkert at tro, at der så heller ikke har været liv og leben. Det har

Foto Tina Valbjørn

melodien til 'Jeg gik mig ud en sommerdag'. Og en sang uden musik, hvor Julie Hjetland frembringer en rytme ved knips med fingrene og slag på brystkassen med en knyttet hånd.

Fornem første koncert

Det var en flot og meget fornem første koncert af de fem, der finder sted i Præstegården hen over sommeren. En koncert, der viser, at man indenfor et område, vi regner for vort nærmeste, har et sangrepertoire og et musikalsk grundlag, en Nordens Tone, som de fire musikere og sanger så fornemt fik formidlet, og som efter bifaldet blev bekræftet med en Grønlandsk sang som ekstranummer. Hold øje med sommerens koncerter her i bladet og prøv at gå indenfor i vognporten, og oplev musik og sang på et højt professionelt plan.

Gravhøj, Helnæs

Foto hba

Læs mere på side 6 ►

VIN SPECIALISTEN
 VINE FRA H.J.HANSEN
 - VIN MED SJÆL -
 Willemoesgade 2 · 5610 Assens · Tlf. 6471 1163 · www.vinspecialisten.dk

 Aut. El-installatør
John Pedersen A/S
 Melvej 8 - 5610 Assens
 Tlf. 64 71 14 14
 www.jp-assens.dk

Fortsat fra side 5

der, idet der, som nævnt, har været gode betingelser for et dagligliv her. Udgravninger ved Skaghorn har givet os et godt indblik i livet i 'yngre stenalder' omkr. år 3.400 f.kr. Arkæologer har fundet spor af landbrug med kvæg, svin, får, geder og andre dyr. Interessant er det, at Skaghorn også er beboet i 'yngre bronzealder', mere end 2.500 år senere, idet der er fundet spor efter en boplads med tydelige tegn herpå. Skaghorn har altså haft en central placering i årtusinder. Det er dog først når noget skriftligt er bevaret, vi kan få mere sikker viden om forholdene. Runestenene er sådanne skriftlige vidnesbyrd, der fortæller dele af historien. Vi vil dog gå lidt længere frem i tiden. Overgangen fra vikingetiden til middelalderen i årene 1000-1100 e.Kr. er begyndelsen på den tid kongers og stormænds liv, ejendom,

Helnæsstenen

gøren og laden bliver nedfældet på skrift. Et organiseret samfund er under dannelse. Hermed menes at kirken, kongerne og stormændene, der senere bliver adelen, begynder at nedskrive oversigter over deres aktiver. Valdemar Sejrs (1202 – 1241) var en af de markante konger i den proces. Som noget af det første og stærkeste bevis

på en organisering er landskabslovene, som er de love, der er gældende for forskellige landsdele. De første er ikke vedtagne love i vores forstand, men regler, som har dannet sig i forbindelse med afgørelser, de enkelte tingsretter i regioner eller 'landskaber', 'har fældet af domme over konkrete sager. Den første er Skånske lov (omkr. 1200). Den er nedskrevet med runer og senere omskrevet med latinske bogstaver. En god illustration af overgangen fra vikingetiden til middelalderen. Senest bliver Jyske Lov (1241) nedskrevet. Denne lov, der indledes med de kendte ord 'Med lov skal land bygges', er en kongelov, der er 'givet' af kongen (Valdemar Sejrs, kort tid før han døde) og vedtaget af 'folket' (dvs. stormændene). Heri markeres kongens magt og indflydelse i det samfund, som så har udviklet sig derfra. Valdemar Sejrs ønskede også at have styr på sit jorde-

gods, hvorfor han oprettede sin jordebog med optegnelser over alt, hvad han ejede. Det er i denne oversigt fra 1231, at Helnæs nævnes første gang som Hælg Hænæs, (det hellige næs). Og det er derfra vor historie går.

Historisk beskrivelse af Helnæs

Den måde, det er valgt at fremstille en forhåbentlig overskuelig historie om landsbyen er, at vi først vil gengive en skematisk beskrivelse, som er gennemført af Fyns Amt i 90'erne. Gengivelsen her er lettere redigeret, således citatet fremstår som en sammenhængende tekst, og følgende artikler om emnet i HP vil så uddybe og skabe en sammenhæng med begivenheder udenfor Helnæs. Vi vil bl.a. uddybe de tekniske og faglige udtryk, der bruges i dokumentet (se bl.a. de *kursiverede* ord) og tage emner op, som ikke, eller kun kort, berøres i

SUPER SPAR

Åbningstider:

Alle dage kl. 8.00 - 19.00

BAGER:

Alle dage kl. 7.00 - 19.00

POSTBUTIK:

Mandag til fredag
kl. 8.00 - 17.00

HÅNDKØBSUDSALG

Fra Assens Apotek

Varetur til Helnæs
HVER FREDAG

DANSKE SPIL

EBBERUPVEJ 75

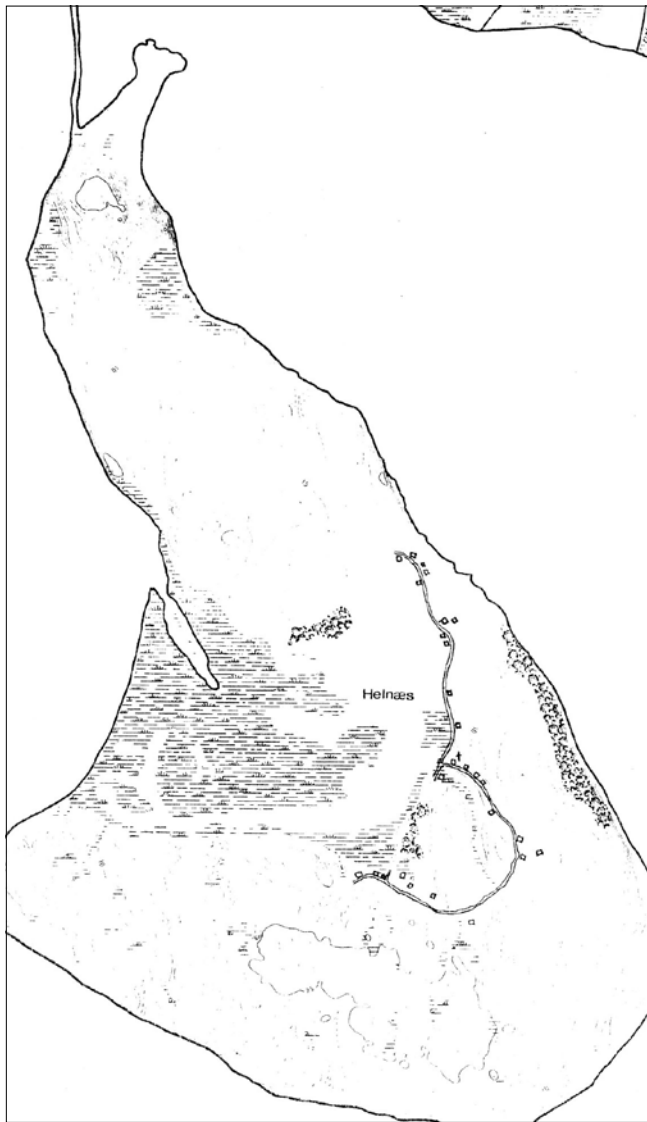
TLF. 64 74 11 82

beskrivelsen. Nogle steder er beskrivelsen ukorrekt og visse steder temmelig kortfattet. Det vil kommende artikler søge at råde bod på. Indledningsvis kan vi få svaret på, hvad en landsby er. Det enkle svar er, 'at det er en samling gårde (min. tre gårde, beliggende i en relativ nærhed af hinanden) og huse, der før udskiftningen arbejdede sammen i et dyrkningsfællesskab'. Helnæs blev tidligt en større landsby, idet en samling af ca. 20 gårde var en stor landsby blandt de ca. 500-600, der blev optalt i det tidligere Fyns Amt.

Helnæs fra 1200

(Redigeret citat begyndt). Helnæs er en såkaldt *adelby*, anlagt omkr. overgangen mellem vikingetid og middelalder. En adelby er en landsby, som i modsætning til *torperne* ikke er anlagt ved udflytning. Som tidligere nævnt er den en *slynget vejby*. Byens gårde ligger uregelmæssigt spredt langs vejen, der følger terrænet og strukturen fra nord til syd og ud for det store engområde mod vest, går ud i en slynge hvor omkring gårdene grupperer sig i 3 grupper. I den nordlige gruppe i slyngen ligger kirken. Huse ligger spredt langs vejen med tendens til placering i byens udkant mod nord og syd. Vejslyngen, der går ud mod sydvest, giver den en særlig *agerorientering*. Byen ligger i tilknytning til en inddæmet bugt.

Antallet af *gårde/fiskerbol* synes allerede i slutningen af 1500-tallet at have nået sit blivende niveau og i kraft af ny-opdyrkingen var disse enheder gennemsnitlig meget store i 1684. Karakteristisk for øen er de mange fiskerhuse med jord i 1500-1600-tallet. Efter 1844 ekspanderer hustallet ligeledes i normalt omfang. Befolkningsudviklingen fra 1787 til 1901 har normalt omfang. I 1664 omtales det,

Beliggenhed af gårde og huse omkr. 1500 – Amtsregistrering 1993

på trods af mindre forskelle i *landgilden*, at 15 af gårdene har samme udsæd og høavl, at disse altså var *egaliserede* (gjort lige store). Af Frederiksgaves (Hagenskovs) jordbog fra 1788 fremgår det, at der er foretaget en ny og strammere egalisering, idet 17 af byens gårde da var på 8 tdr. htk. (*hartkorn*) og de resterende 2 gårde på 4 tdr. htk. Overgangen til selveje (omkr. 1856) ledsagedes af gårdeekspansion i normalt omfang.

Landsbyens jordtilliggende

Af det 1237 ha store *ejerlav* (før inddæmningen af Maden fra 1785 og fremefter) var 51 % opdyrket i 1688. Byen havde da et *uregelmæssigt tovangsbrug* og takseredes i 1684 til 160 tdr. htk. (hartkorn) mod 182 tdr. htk. i

1844. I forhold hertil er *landgildehartkornet* fra 1664 påfaldende lavt, hvilket hænger sammen med en fortløbende opdyrking af øen/halvøen i 1500-1600-tallet. (landgildehartkornet er en målestok for værdien af landbrugets ydelser, som bonden skulle betale fæsteafgift af). Hele øen lå under *kronlenet Hagenskov* og i 1583 ydede de 18 gårde udover smør kun få og små kornydelse, medens 11 huse og småbrug ydede penge og fisk. Hertil kom imidlertid *landgilde* af forskellige jorder opdyrket omkring 1520 (18 tdr. htk.) og omkring 1570 (60 tdr. htk.). I 1605 var afgifterne af disse jorde fordelt på de enkelte gårdes landgilder. Endnu i 1664 har der været *betydelige skovarealer* til i alt 90 *svins olden*. I 1785 startede

inddæmningen af Maden, hvorved i 1806 var indvundet omtrent 300 tdr. land til græsning. På øens nordspids kendes fra 1600-tallet *eneste-gården* Bogård. Helnæs rådede over et meget alsidigt *ressourceområde*: et større engareal, et større skovareal, uopdyrkede bakker med mere end 12% fald. Skov øst for byen samt mose i den nordlige del af øen. Helnæs *blokudskiftedes* allerede i året 1769 i mange små uregelmæssige blokke. Siden er 7 gårde flyttet ud. 3 gårde nord for byen i forbindelse med selve udskiftningen og senere er 4 gårde nord og sydvest for byen udflyttet.

Bytomten er velbevaret

Størsteparten af byens gårde ligger stadig inde i byen og de, der er flyttet ud, er tilsyneladende erstattet af husmandssteder. Der er i mindre omfang sket nybyggeri i den nordlige del, men det har ikke ændret ved byens karakter af en løst opbygget slynget vejby, hvor der ikke er sket byggeri inde i slyngen, men kun langs vejen der forbinder dens ender. Toftestrukturen er i vid udstrækning bevaret, ligesom vejnettet er uforandret. En meget stor del af *udskiftningshegnene* er bevarede.

(citat slut)

Fortsættes i næste nummer.

Litteratur:

Erland porsmose: *Danske Landsbyer*, Gyldendal 2008
Lars Boe Thomsen: *Boernes Historie og Slægtstavler*. 1960
Landsbyregistreringen: Fyns Amt pp. 139-154
<http://historiskatlas.dk>
Danmarkshistorie, Bind 3. Politiken 1963
Danmarkshistorie, Bind 6. Politiken 1963
Jacob Kveiborg: *Knogler fra mellemneolitisk tid ved OBM 4087 Skaghorn, Konserverings- og Naturvidenskabelig Afdeling, Moesgaard Museum, Nr. 5 2008*
Diverse Googlesøgninger.

Sankte Hans og muren om Asgård

Mange mennesker havde fundet frem til Arne Østergårds Strand, hvor flere gamle stråtage udgjorde det letantændelige grundlag for et buldrende bål. Vinden var i nordvest, retningen mod Bloksbjerg var, som den skulle være, så den hvidklædte heks på toppen kunne komme godt af sted.

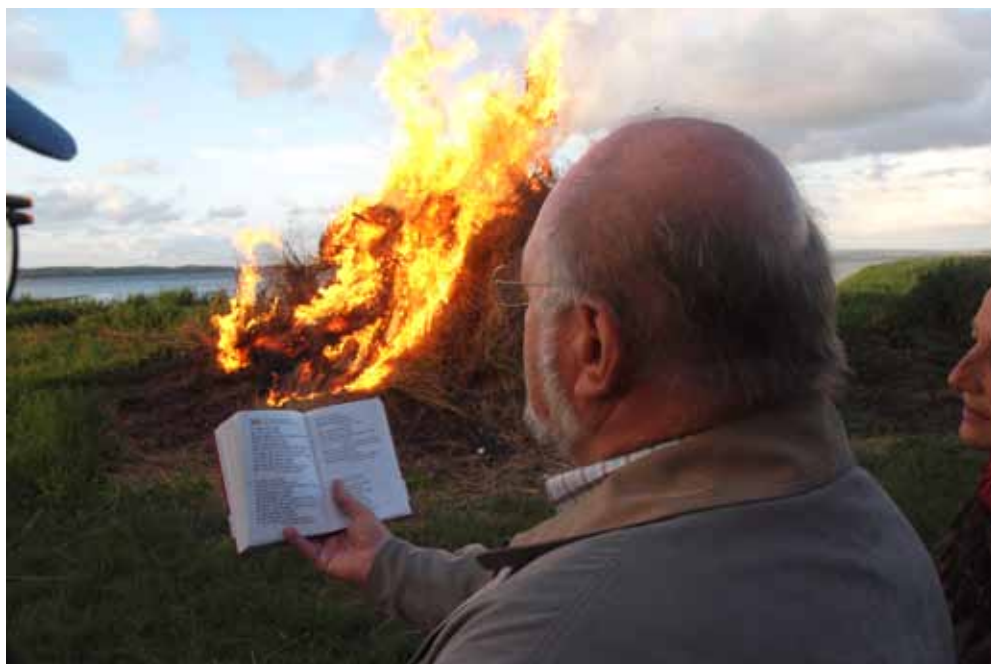
SKT. HANSBÅL

Af Poul Dreisler

Der er inviteret til, at folk kan tage mad med til bålet ved stranden. Nogle havde gjort det, men først ved bål-tændingstid kom de mange. Deltagerne ved højskolens sommerkursus og et selskab af øens yngre beboere med børn, havde lagt bålet ind i aftenens muntre program og så alle vi andre, der kom til, vel vidende at det er hyggeligt at mødes. I år holdt Helle Blume båletalen. Hun er formand for menighedsrådet og fhv. højskolelærer. Der var ingen, der havde tænkt på at kopiere et blad med sange. Det må huskes næste år. En sangglad bål-gæst, der havde taget Ældresangbogen med, blev opfordret til at synge for. Da den medbragte sang-bog er trykt for netop ældre og svagtseende, kunne 4-5 omkringstående også se teksten og således blev midsommervisen af Drachmann og Lange-Müller sunget for, for de øvrige.

Båltalen

Efter at have konstateret, at vinden var i det rigtige hjørne for at heksen kunne ramme Bloksbjerg, fortalte Helle en historie på bedste

Skt. Hans Bålgæsten med sangbogen

Foto: Dan R-J

højskolefacon. En myte om muren om Asgård. Stedet for asernes liv. Myten handlede om, hvad der sker, når nogle har fået det så godt, at de bliver nervøse for at miste af deres overflod. Beboerne i Asgård, aserne, blev mere og mere nervøse for at jætterne skulle komme og stjæle deres rigdomme som gemene hjemmøvere. Løsningen var at bygge en mur rundt om Asgård, der ikke kunne overstiges eller gennembrydes. Og bygmesteren fandt man blandt jætterne. Prisen var solen, månen og Freja (kærlighedsgudinden). Pri-

sen skulle først betales, når muren var færdig, inden tre somre var ovre. Det var en pris, som aserne efterhånden indså langt oversteg det, muren skulle beskytte. Hvad ville livet være værd, hvis denne aftale skulle holdes? Sidde med sine rigdomme og mangle sol, måne og kærlighed. Det er ikke liv. Aserne fandt på en list, der betød, at muren ikke blev færdig på de tre somre. Der var nu en revne i muren, som gjorde, at den ikke fik den betydning, som var hensigten. Asernes liv kunne nu fortsættes og Odin demonstrerede, på

ryggen af Slejpnir, hans ottefodede hest, at der ikke var hindringer, den ikke kunne overkomme: Bjerge, dale eller verdenshavet, et liv i frihed og samkvem med fremmede, og et udtryk for de drømme, som menneskene havde fået i arv fra guderne. Med henvisning til bålets betydning som budbringer fra bakkedag til bakkedag, fra egn til egn og fra land til land, sluttede Helle sin historie med at opfordre enhver til at tænke om myten, som man nu havde lyst til.

Inden bålets brølende flammehav varmede de omkringstående, havde man sunget om bålets glædesblus som beskytter mod ufredsfolk, hekse og trolde, og sluttede med:

Vi vil fred her til lands, Sankte Hans Sankte Hans! den kan vindes, hvor hjerterne aldrig bli'r tvivlende kolde.

Retningen til Bloksbjerg udpeges af Helle Andresen

Foto: Dan R-J

auto-HUSET

 v/ Torben Jensen   Telefon 64 74 17 90

 Ebberupvej 13   Telefax 64 74 17 87

 5631 Ebberup   auto-huset@email.dk

HELNÆSHUS

Grafisk

Mangler du en folder, brochure eller et nyt visitkort, så få et uforpligtende tilbud.

■ ■ ■ www.helnaeshus.dk

Landsbypedel-ordning på Helnæs?

Som besluttet på generalforsamlingen i januar har Beboerforeningen her i foråret været i kontakt med Assens Kommune om en mulig etablering af en landsbypedel-ordning på Helnæs.

Hvad er en landsbypedelordning?

En landsbypedelordning er en samarbejdsaftale mellem en kommune, her Assens Kommune, og en landsby/et lokalområde, hvor landsbyen påtager sig ansvaret for at udføre en eller flere aftalte kommunale opgaver i sit lokalområde mod en betaling fra kommunen, der svarer til kommunens tidligere udgifter. Begrebet "landsbypedel" skal altså opfattes som en funktion eller en gruppe af funktioner/opgaver, som løses under lokalt ansvar og ledelse (af frivillige eller ansatte) med det formål at bringe kommunale og lokale ressourcer sammen og skabe merværdi. Som det ses sparer kommunen ingen penge ved en landsbypedelordning.

Reelt kun grønne områder i spil

Ved møde med kommunen i april stod det klart, at kun vedligeholdelse af grønne områder og pasning af toiletterne på Helnæs var i "udbud" fra kommunens side. Overtagelse af renholdelsen af de offentlige toiletter på Helnæs opgav vi hurtigt som en mulighed. Tilbage var så de offentlige grønne områder inkl. sportspladsen. Her kunne især overtagelse af vedligeholdelse af sportspladsen være interessant med Idrætsforeningen som aktør, da foreningens medlemmer allerede (ulønnet) udfører en række af kommunens opgaver, ligesom man for de overførte midler kunne fortsætte aflønningen af den lokale person, der nu slår græsset. Et praktisk problem var ma-

skinel til vertikalskæring af græsset om foråret, men det kunne kommunen måske stadig udføre mod en reduktion i de overførte beløb.

Ingen landsbypedelordning her og nu

Status lige nu er, at kommunen er adviseret om, at Helnæs ikke her og nu går med i en landsbypedel-ordning. Beboerne herude er i forvejen aktive i flere foreninger med mange arrangementer. De udbudte opgaver og den medfølgende økonomi er derfor ikke umiddelbart attraktiv.

Jordløse, der, som Helnæs, havde erklæret sig interesseret, er ifølge Fyens Stiftstidende gået ind i en ordning med 6 frivillige der, for ca. 28.000 kr. til borgerforeningen, passer de grønne arealer.

*Jens Zimmer, fmd.
Helnæs Beboerforening*

Et aktuelt og kulturhistorisk projekt på Helnæs

Beboerforeningen starter et projekt, der beskriver de nuværende huse og gårde på Helnæs og deres historie.

Som besluttet på Beboerforeningens generalforsamling i januar, starter Beboerforeningen her i efteråret et projekt, som har til formål at præsentere husene og gårdene på Helnæs og deres historie. Det vil ske på en ny hjemmeside, som Beboerforeningen etablerer. Projektet er tænkt som et lokalt og kulturelt samlende projekt på Helnæs. Det støttes af en bevilling på 27.600 kr. fra landdistriktpuljen og gennem samarbejde med bl.a. Plan og Kultur, Assens Kommune.

Formålet

Ideen er, at vi på Helnæs - ligesom i Odense og i et lignende projekt i landsbyerne

Store Viby og Måle ved Kerterminde - i fællesskab laver en såkaldt "registrant", som kan hjælpe os med til at bevare og videreudvikle vores landsbysamfund med den kultur og det miljø, det repræsenterer.

Indholdet i "registranten"

Vedrørende indholdet af "registranten" vil den, foruden en generel præsentation af Helnæs, som grundstamme i sin opbygning have en systematisk vej-for-vej fortegnelse med tekst og billeder af de nuværende huse og gårde på Helnæs, samt andre bygninger som f. eks. fyrtårnet, pumpestationen og sprøjtehuset. Hver gård eller hus præsenteres med ét eller flere aktuelle billeder samt navn(e) på nuværende ejer(e). For langt de fleste huse/gårde er det også interessant at vise historiske billeder og beskrive tidligere funktioner (jordmoderhus, fattighus, købmand, posthus, mejeri, tidligere forsamlingshus), ligesom man kan lave en liste (evt. med billeder) over tidligere ejere. Det kan så yderligere suppleres med personhistorier eller tilknyttede historiske begivenheder. Fra præsentationen af de enkelte huse, gårde og bygninger er det meningen, at man skal kunne henvise elektronisk ("linke") til relevante kilder (f. eks. Boe-samfundets bøger), og mere fyldige beskrivelser (f. eks. menighedsrådets hjem-

meside vedr. kirken) samt til Lokalhistorisk Arkiv. Hvis nogen ønsker det, kan der eventuelt også henvises til private eller forretningsmæssige hjemmesider.

Et fælles, lokalt projekt

Registranten vil med sit indhold af lokal viden helt klart forbedre den Kulturmiljøscreeening, som Assens Kommunes har udgivet, ligesom den vil supplere arbejdet og materialet i det lokalhistoriske arkiv. Gennem inddragelse af ældre og yngre beboere som ejere af huse og gårde og kilder til viden, gamle billeder og historier vil etableringen af registranten på en gang både sikre kulturhistoriske værdier og beretninger for eftertiden, og øge forståelsen for vores landsbysamfunds rødder og værdier.

Beboerforeningen regner med, at registranten vil blive et væsentligt aktiv for os alle på Helnæs, også i forbindelse med bosætning og køb og salg af ejendom.

Kommende møde

Beboerforeningen indkalder til møde om projektet i august-september, hvor den praktiske udførelse af projektet vil blive diskuteret, herunder indsamling af materiale.

*Helnæs Beboerforening
Jens Zimmer, fmd.*

 Hammer Hansen
ALT TIL KONTORET

LÆDERVARER
OG HOBBYARTIKLER

AFDELINGEN I ASSENS
ØSTERGADE 2
5610 ASSENS

TLF. 64 71 24 12

ÅRETS Detailkæde
mad med mere

mesterslagteren

Leif Laustsen

Østergade · Assens · Tlf. 64 71 10 58

KORT NYT

Bogårdsstenen har fået sin plads

Afsløring af Bogårdsstenen
Foto pd

Omkring et halvt hundrede mennesker havde trodset vejret og fundet vej til P-pladsen i bakkerne. Bestyrelsen for Boe-samfundet havde ugen forinden basket med at få stenen på plads på skråningen, der afgrænser P-pladsen mod Langør. Stenen antages at veje ca. 5 tons. Ole Olesen, Agernæs, forærede foreningen den store sten, som nu er stillet op med en tekst, forfattet af Ib Dahl, der fortæller publikum om stenen og dens historie, desuden er tilføjet nogle oplysninger om Boe-samfundet.

Formanden, Jørgen Storm, bød forsamlingen velkommen og fortalte kort om stensens bevægelse fra Ole Olesens mark til dens blivende plads. Han takkede for stenen og kvitterede med et par flasker god rødvin. Derefter trak hans mor, Anna Nielsen, født Storm og oldebarnet, Mikkel, den presenning af, som skjulte stenen. Anna er 14. generation efter Peder Hanssen, kaldet Bomand.

Endnu et mindesmærke over den omfattende Bo-familie er sat. Den store mindesten overfor selve Bogården er fra 1953. Læs mere om Bo-samfundet på foreningens hjemmeside www.boernefrachelnaes.dk

pd

Fyraftensmøde med energi

Miljø- og Energiforeningen havde indbudt til fyraftensmøde den 22. juni. Først hos Hans Kristian Erbs og derefter hos Jørgen Wentz-lau. Emnet denne gang var: Solvarme kombineret med pillefyr eller gasogenovn (brændefyr med omvendt forbrænding).

Der var mødt 14 beboere op og vi fik forevist de to familiers forskellige energiløsninger. Der blev stillet spørgsmål, givet svar, diskuteret forskellige løsningsforslag til de konkrete spørgsmål. Det blev et godt informativt fyraftensmøde. Når vi kommer tættere på fyringssæsonen vil der igen blive indbudt til fyraftensmøde bl.a. om masseovn kombineret med solvarme og varmepumpe kombineret med solvarme og brændeovn med omvendt forbrænding. Af kommentarerne fremgik det tydeligt, at smertetærskelen med hensyn til energipriserne for den traditionelle opvarmning med olie og ren el-opvarmning, nu var ved at være nået.

al

Fyraftensmøde hos Erbs

Foto Dan R-J

Vinduespolering

til erhverv og private

Vi sætter kvalitet, stabilitet og loyalitet i højsædet.

FLEMMING RENÉ
VINDUESPOLERING
Tlf. 64 74 22 40 / 40 82 92 40
www.fl-rene.dk

KUNSTEN AT KLIPPE GRÆS

JONSERED LT 2213

Kompakt og behagelig havetraktor, der er let at manøvrere, selv under trænge forhold.
Klippebredde 77 cm

10.995,-

Fås med merpris med trinløs automatisk transmission

JONSERED LM 2147 CMDAE

Robust plæneklipper med elstart, autowalk, hjul med kuglelejer og tre forskellige klippesystemer - opsamling, bio-clip og bagudkast. Klippebredde 46 cm

4.195,-

Mulighed for finansiering via Jonseredkortet - hør mere hos din lokale Jonsered-forhandler

Jonsered
WHY STAY ORDINARY

© 2011 Jonsered. All rights reserved.

www.jonsered.dk

Flemløse Maskinforretning ApS
Springenbjergvej 15 · 5620 Glamsbjerg · Tlf. 64 72 11 74

Mine sidste meninger – i et halvt år

Anders Lyng, højskolelærer på Højskolen på Helnæs gennem 17 år, har valgt at stoppe sit aktive arbejdsliv den 1. juli i år. I flere artikler i Helnæs-Posten har vi beskrevet de ændringer, højskolen har gennemgået det sidste årstid. Som led i denne proces har Anders valgt at gå på efterløn og hvad så? Hvad skal der så ske?

PORTRÆT

Af Poul Dreisler

Ændringerne på højskolen skyldes den generelle nedskæring af tilskuddet til højskolerne. Højskolen på Helnæs har kæmpet med følgerne heraf og har fundet, at et generationsskifte i lærerkorps og bestyrelse kunne være en del af den langsigtede løsning. Anders Lyng, der er fyldt 63, fandt, at han kunne gå på efterløn og dermed være en del af løsningen. HP havde en samtale med ham i anledning af hans 60 års fødselsdag, (HP maj, 2008) hvor han siger »jeg glæder mig til det liv, der venter. Det skal både være seriøst og rigt«. Det naturlige spørgsmål til denne samtale indledning er derfor:

Hvad nu, har du tænkt over, hvad der skal fylde dit liv efter 1. juli?

»Ja, jeg har tænkt en del over det. Det er mange timer, der skal fyldes ud med noget fornuftigt. Bruger man ikke tiden fornuftigt, er den spildt. Det er jo ganske interessant at tænke over, at mange har (næsten) lige så mange år tilbage, når man forlader arbejdslivet, som man har været i det. Vi er den første generation, der med stor sandsynlighed kan være sikre på et langt efter-arbejdsliv. Hvis man så lever sin pensionisttid således, at disse år

blot bliver gentagelser, så er der jo ikke grund til at kræve livsforlængelse af sundhedsvæsenet. Så er det et liv uden mening. Jeg har på kort sigt besluttet, at jeg ikke skal foretage mig noget særligt og at jeg ingen meninger vil have om noget som helst i det næste halve år«.

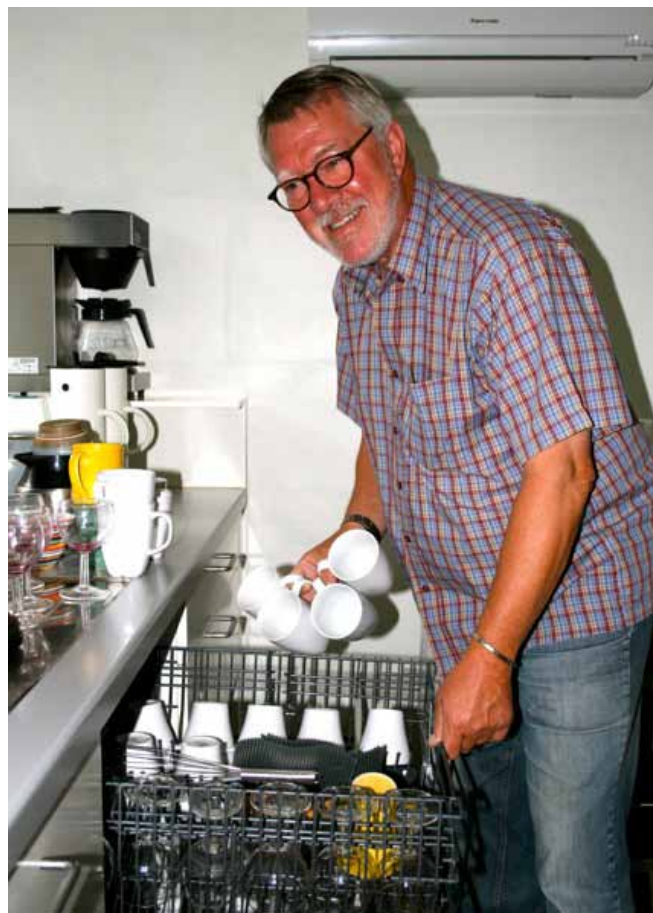
Det sidste siges med et smil om munden, idet Anders ved, at det kan være det sværeste, han har sat sig for at realisere.

Hvad kunne dette ikke-noget-særligt være?

»Det halve år skal bruges til, så at sige, at »tage seletøjet af«, dvs. vænne sig til, at der ikke hviler et ansvar på mig i relation til undervisning, tilrettelæggelse af undervisning, skulle finde på aktiviteter, der er vedkommende i mit arbejde, altså alt det, der egentlig har været mit arbejde, at være forpligtet på, at nogle forventer sig noget i mødet med mig på højskolen. Selvom man måske ikke tænker så meget over det, så er lærerjobbet forbundet med et meget stort ansvar, idet eleverne har en forventning om, at de skal have noget ud af det »pit-stop i livet« som et højskoleophold er.«

Helt slippe fortiden kan du vel ikke?

»Mænd er ofte indadvendte, når følelser skal bearbejdes. Det er jeg også til en vis grad, dvs. jeg kan godt gå herhjemme, stille og roligt og tænke tanker. Jeg forestiller mig, at jeg har nogle foredrag, jeg vil tilbyde. Bl.a. har jeg tilbudt Højskoleforeningen, hvis bestyrelse jeg nu er ude af, at jeg meget gerne stiller mig til rådighed for at fortælle om foreningens projekt med at rejse og støtte højskolebevægelsen i Bangladesh. Jeg mener, at der

Anders Lyng i køkkenet

Foto Solvejg Refslund

her er en god historie at fortælle, idet højskoletanken har givet et fantastisk godt grundlag for at især fattige piger og kvinder har fået en platform for deres liv og udvikling, som de ellers ikke ville have haft mulighed for. Det bliver uden honorar – derimod skal der indbetales et beløb til finansiering af fattiges ophold på højskolerne derude. Det koster 400 kr. for en elev i et halvt år.

Ellers handler det om, sammen med Solvejg, at drive Bangholm videre og når den tid kommer, flytte ned til vort hus på Stævnevej, som jeg er i fuld gang med at gøre til mit eksperimentarium i miljø og energi-løsninger«.

Om topstyring og kontrol

Anders fortæller om en oplevelse han havde i Bangladesh ved hans seneste besøg derude i februar i år. Han var på en udflugt til en ruin. Det var resterne af et buddhistisk universitet fra det 7. århundrede. Synet rejste spørgsmå-

let, hvordan det kunne være, at deres samfund havde mistet så meget, når man tænker på det stade, det har haft? Det lokale svar var et gæt på, at det måske var blevet for nemt og ligetil. At man kunne høste 3 gange om året og dermed ikke havde behov for at kæmpe for føden. Det kunne også tænkes, at det var fordi England havde styret området med hård hånd i 300 år. Det ændrer ens betingelser fra at være selvstyrende til at blive styret oppefra uden noget personligt ansvar eller konsekvens. Altså topstyring og kontrol. Og det har en pris.

Denne historie får Anders til at parallelisere til dagens Danmark, hvor han nævner, at formanden for regeringens innovationsråd, Jørgen Mads Clausen, Danfoss, har sagt, at information, viden og ansvar er grundlaget for et samfunds udvikling. Han nævnte i den sammenhæng

Fortsat fra side 11

tre nationale bevægelser, der har befordret dette: 1. Højskolebevægelsen, 2. Andelsbevægelsen og 3. Arbejderbevægelsen, som alle har haft den samme betydning for den danske befolkning, som det højskolen nu betyder for fattige i Bangladesh.

Mener du, vi lider under topstyring og kontrol?

»Ja, jeg mener, at vi også har indført topstyring og kontrol herhjemme. En sådan styreform er dybest set udtryk for mistillid til befolkningen. Derfor kan vi også frygte for, hvorledes demokratiet skal udfolde sig i de mellemøstlande, hvor almindelige mennesker i dag sætter livet på spil for det. Demokratiet tager tid at få indført, lang tid«, understreger Anders. »Det er sørgeligt, at overvære den vestlige verdens kampindsats i Afghanistan, Libyen m.v. og samtidig være så passive i forhold til at give befolkningerne i Mellemøsten mulighed for at få indsigt og forståelse for det lange seje træk, de står overfor«. Anders har talt sig varm om dette centrale emne, og kommer ind på de ændringer, der er sket i de seneste år i kommuner og institutioner, hvor alt er blevet så stort og upersonligt, at vi ikke længere er individer, men grupper, segmenter, som bliver manipuleret med. »Vi skal have vort liv tilbage, hvor der gives adgang til informationer, viden og uddannelse, for at vi igen føler, vi har indflydelse på vores eget liv.«

Hvad har været din største oplevelse i dit højskoleliv?

»Det har nok været en oplevelse, jeg havde som formand for det internationale udvalg i Højskolernes forening. De nordiske højskoler arrangerede i 2003 en konference i Tanzania, hvor vi inviterede alle højskolernes samarbejds-kontakter fra den 3. verden

Højt humør fra morgenstunden

Foto Solvejg Refslund

med. Her viste det sig, at vi, som arrangører, blot kunne læne os tilbage og iagttage, at konferencen blev en succes, idet de forsamlede samarbejdspartnere fra den 3. Verden selv skabte et forum med deres egne forhold i centrum, ikke noget med, at det var os, der skulle komme og dirigere noget. Det viste for mig, at det var lykkedes, det vi havde sat i gang. Vi har nogle gange herhjemme fornemmelsen af, at regeringen betragter højskolen som en del af underholdningsindustrien. Her så vi, at højskolebevægelsen i den 3. verden gav mening, som den har gjort det her siden 1844«. (Åbningen af Rødding Højskole. Den første i Danmark, red.).

Hvad er højskolens berettigelse i dag?

»Højskolens eneste berettigelse er, at eleverne får lyst til livet og det, at få den lyst, kræver kendskab til livet, og det er det højskolen kan give dem. Man taler om livslang læring på universitetet, men i højskolen hedder det læring for livet, det er der stor forskel på. Enhver læring er baseret på motivation for at lære. Der er en historie om Chr. Kold, der lavede højskole i Ryslinge. Han mødte på en vandringstur en bondekarl, der stod og slog møg på en vogn og spurgte ham, om ikke han kunne tænke sig at komme på højskole? Joh, det kunne kar-

len da godt, og oplivet af tanken spurgte han så, om han så ville slippe for at slå møg på i fremtiden, nej, svarede Chr. Kold, men efter højskolen ved du, hvorfor det er vigtigt, at du gør det, og så bliver du gladere for at gøre det.«

Hvad betyder ordet fællesskab for dig?

»Alene det, at vi bruger ordet fællesskab, er vigtigt. Som ordet siger, så skabes fællesskabet. Det er der ikke, uden at nogle vil det! Ord, der ikke bruges, forsvinder og det gør så også det, de betyder. Når jeg siger »jeg elsker dig«, så er der sagt noget, der har et indhold af betydning for den, der siger det og den, det siges til. Når vi siger fællesskab, så har vi allerede sagt noget, som omfatter flere og som vi føler os forpligtede overfor. Vi lever i et forpligtende fællesskab her på Helnæs. Fællesskabet er at være sammen og skabe noget

sammen og være opmærksomme på, at det ikke indebærer, at vi alle skal være eller tænke ens. Som Jens Rosendal skriver i en af hans sange: »Du kom med alt det, der var dig...«! Fællesskabet fordrer forståelse for, at vi også er forskellige og disse forskelle skal vi respektere. En vigtig forudsætning er også, at vi vil hinanden det bedste og har tillid til hinanden, uden den, in-tet fællesskab. – Dybest set er vi jo ikke nogen uden andres opmærksomhed. Selvhøjtidelige mennesker er det værste, jeg ved. De sætter sig selv i centrum på bekostning af det fælles«

Hvor vigtigt er det at sætte sig spor – at blive husket for noget?

»Ethvert menneske sætter sig spor, ellers har livet været meningsløst. Familien er et spor og hvad man ellers har skabt – en bog eller et digt, det er vigtigt, at man på væsentlige punkter i sit liv kan svare sig selv på spørgsmålet, om det giver mening, at jeg er her og gør det, jeg gør. Det gælder soldaten i krigen i Afghanistan, og det gælder læreren på katederet. Hvis man ikke svarer positivt ja, til at det har betydning for det, man selv tror på eller går ind for, så duer det ikke. Hvis man derfor vil se meningsfuldheden med sit liv, som er forudsætningen for at gøre en forskel, lille eller stor, så skal man stille sig spørgsmålet: Hvorfor er jeg her? Og svare klart på det.«

HØJSKOLEN PÅ HELNÆS

AKTIVE FORÅRSKURSER 2011

Sydyske Øer i Maj	9. maj – 15. maj	1 uge
Slotte og Herregårde på Fyn	16. maj – 22. maj	1 uge
Fynsk Natur og Fortidsminder	23. maj – 29. maj	1 uge
Vandringer langs Lillebælt	30. maj – 5. juni	1 uge
Vandringer langs Øhavet	6. juni – 12. juni	1 uge
Oplev Sydlyn - mest for ældre	13. juni – 19. juni	1 uge
Oplev Sydlyn - mest for ældre	20. juni – 26. juni	1 uge

SENSOMMERHØJSKOLE – OGSÅ FOR SENIORER

Oplev Sydlyn – mest for ældre	22. aug. – 28. aug.	1 uge
Menneske og Tro	29. aug. – 4. sep.	1 uge
Vandringer i Høstens Tid	5. sep. – 11. sep.	1 uge
Fynsk Natur/Kunst/Højskolefag	12. sep. – 25. sep.	2 uge

KUNSTSKOLEN PÅ HELNÆS – SOMMEREN 2011

Maleri – Tegning – Akvarel – Keramik
Uge- og 14-dages kurser fra 27. juni til 21. august

AKTIV PÅ
SYDFYN

KORT NYT

Der blev rørt i gryderne...

Denne første lørdag i juli (hvor både Roskildefestivalen og Københavns jazzfestival var truet af skybrud), sad halvanden snes mennesker tørt og godt inden døre på præstegården og lyttede til stemningsfuld og fantastisk swingende musik med trioens. Gunde On Garner. Henrik Gunde stiftede vi bekendtskab med ved sidste års kirkekoncert med Erik Grip. Og det blev et glædeligt, gensyn med denne meget ekvilibristiske pianist,

med "Nordens Tone" var bygget op om det vokale, så blev der her hverken sunget et ord eller blæst så meget som en tone (kun gryntet og småfløjtet – som trioens vidunderlige swingforbillede, Erroll Garner ville have gjort det). Men man savnede det ikke. Musikken var i den grad stemningsskabende. Flere var kommet for at genhøre Henrik Gunde, en travl og alsidig herre, som spiller med Radioens Bigband og berømte solister som sangeren Lisa Nilsson og saxofonisten Fredrik Lundin. Og

Gunde on Garner, Jazztrio

Foto Tina Valbjørn

som virkelig spillede på alle strenge på det helt åbne flygel. Indlevende og følsomt sekunderet af Nicolas Kock på bas og Karsten Bagge på trommer. Ikke nok med at de tre herrer virkelig musicerede, så vi næsten tabte næse og mund, nej – de legede virkelig med deres musikalske inspiration og gav hinanden plads til at gøre det. Og smilede uafbrudt til os og hverandre! Det kunne ikke andet end smitte af på os tilhørere. Hvor sidste måneds koncert

andre kom, lokket af trioens CD-indspilninger, bl.a. med velkendte kompositioner af Bent Fabricius Bjerre. Og de blev ikke skuffet (vi fik en del smagsprøver på populære såvel som mindre kendte melodier i overraskende udgaver), og det blev vi andre sandelig heller ikke. Man kan roligt sige, at musikken havde sit på det tørre – tak for en dejlig aften!

Karen Valeur

Sportigan

Østergade 64
Assens
Tlf. 64 77 18 18

Helnæs Camping

– ud i det blå, ind i det grønne

Åbningstider indtil 2/7-2011

Dagligvarer, friskbagt brød og lidt til den søde tand:

Hverdage:	Weekend samt helligdage:	
Morgen	8:00 til 10:00	8:00 til 12:00
Middag	12:00 til 13:00	og
Aften	17:00 til 19:00	14:30 til 19:00

**Bestil morgenbrødet dagen før,
så sørger vi for,
at det er klar til dig,
når du kommer!**

Helnæs Camping | Strandbakken 21
Helnæs, 5631 Ebberup
Tlf. 64 77 13 39 | E-mail: info@helnaes-camping.dk
www.helnaes-camping.dk

**Ebberup og Omegns
Begravelsesforretning**
v/Hasse Dixen
Nørregade 16 · 5620 Glamsbjerg

**Østergades
Begravelsesforretning**
v/Hasse Dixen
Østergade 75 · 5610 Assens
Tlf. 64 71 13 59 · 64 47 10 47
h.dixen@mail.tele.dk

Vi hjælper Dem til rette med alt

**Hos os kan De gratis få tilsendt
pjecen »Min Sidste Vilje«
Se: www.bedemand.dk**

**Vi svarer altid på tlf. 64 74 10 47
www.bedemandhassedixen.dk**

**Salg af gravsten fra egen udstilling
Savværksvej 2G · Glamsbjerg
En af vestfyns største udstillinger**

DET SKER JULI 2011

Rubrikker sendes til Poul Dreisler
dreisler@mail.dk · tlf. 24 82 25 30

Gudstjenester i**Helnæs Kirke**

17. juli 9.00
(Rikke Graff)
31. juli 11.00

Helnæs Lokalhistoriske arkiv

Der er åbent den første lørdag hver måned fra kl. 9.30 til 11.30

Forsamlingshusets årskalender

Fugleskydning 16. juli
Oktoberfest 8. okt. (**ændring**)
Generalforsamling 15. nov.
Juletræ 17. december
Oktoberfesten erstatter høstfesten idet vi vil prøve at finde på noget nyt i år.
På bestyrelsens vegne
hefohus@gmail.com
Susanne

HELNÆS KULTUR- OG MUSIKFORENING

Lørdag den 16. juli kl. 20
Cabaret
Lørdag den 30. juli kl. 20
Doc Houllind all Stars
Lørdag den 20. august
Den fynske opera
Spillested:
Helnæs gl. Præstegård
www.helnæskultur.dk
Billetbestilling:
Tlf. 61 73 45 40
Bestyrelsen

Sommerfest

Helnæs Beboerforenings sommerfest afholdes på Sportspladsen kl. 10-17, søndag den 21. aug. Der vil være såvel traditionelle som helt nye aktiviteter, udover frokostbuffeten. Program udsendes i august. Alle er velkomne.
Helnæs Beboerforening
Jens Zimmer, fmd.

Udflugt med Torsdagsklubben

Som tidligere omtalt arrangerer torsdagsklubben og arkivet en tur til Assens Willemoes Museum med rundvisning.

Det bliver onsdag den 13. juli. Der køres i egne biler. Vi skal starte ved museet kl. 13.30, med ca. en times guidet tur.

Derefter drikker vi kaffe i Plums gård hos Café Cupcake.

På hjemturen er vi inviteret til at besøge Laura Hviid på Thimesgård i Sønderby Bjerger.

Tilmelding er nødvendig på tlf. 64 77 13 76 og helst så hurtigt som muligt.

Anne Hansen

Menighedsrådets sommerudflugt

Fredag 29. juli 2011

Tilmelding skal ske med navn til Helnæs Menighedsråd snarest og senest onsdag den 20. juli på tlf. nr. 27 20 16 68. Bussen kører fra Stævnen kl. 08.00 og herefter byen rundt.

Bemærk, at Roskilde Domkirke fungerer som en almindelig sognekirke. Derfor vil tider for programmet først blive fremlagt i bussen. Vi bestiller middagsmad til jer og opkræver kr. 100 pr. voksen for turen. Se annoncen på side 4.

Menighedsrådet

Gl. Brydegaard

byder velkommen
"Mad fra bunden
- til glæde for munden"

Åbent alle dage kl. 12-21

Bordbestilling på
tlf. 6477 1475

info@gammelbrydegaard.dk
www.gammelbrydegaard.dk

Kursus på Højskolen

Højskolen afholder i ugen fra den 29. august til 4. september sit traditionelle kursus 'Mennesker og Tro'. Man kan deltage i kurset som dagskursist for 1900 kr. incl. alle måltider og udflugter. Udførligt dagsprogram kan hentes på højskolens kontor eller ses på <http://www.helnaes.dk>

Hjælp til Fugleskydningen Frivillig arbejdskraft

Har du tid til at bruge et par timer eller mere torsdag den 14. juli fra kl. 17, hvor vi skal stille op til fugleskydningen, så kontakt formand Jørgen på tlf. 64 74 16 81 eller mobil 23 60 90 88 eller på mail hstrand28@hotmail.dk
Der er altid plads til en til...
Bestyrelsen

HELNÆS CAMPING

Aktivitetsskalendar i juli 8-10. juli Weekendpakke med guidet tur i Danmarks FugleZoo (Søndag kl. 11).

14. juli og 27. juli
Cirkus Fyr & Flamme (Danmarks mindste Cirkus) giver aftenforestilling.

15. juli og 28. juli Workshop (Cirkus Fyr & Flamme) Prøv selv at jonglere, trylleri og diablo.

18-22. juli Rollespillet: Vikingerne på Helnæs.
Vi laver sværd og skjolde, lærer lidt om vikingerne og drager ud på togt.

26. juli, 29. juli og 2. august Bueskydning. Prøv at skyde med bue og pil, assisteret af erfarne instruktører.

Der skydes formiddag fra 10-12 og igen eftermiddag fra 14-16.

For deltagelse i weekendpakkearr. henvendelse til:

Eigil Kristensen tlf. 64 77 13 39 / 40 42 93 88

Fugleskydning**Lørdag den 16. juli 2011 i Forsamlingshuset**

Vi starter med kaffe og rundstykker kl. 9.00.

Skydningen starter kl. 10. Anne Lises velkendte buffet er åben fra kl. 12.30. Prisen vil som altid være rimelig.

Der vil være forskellige aktiviteter: De gammelkendte, så som tombola, rafflebar, "gæt kagens vægt" og nogle nye, som vi er ved at finde på.

Vi vil nemlig gerne have, at I bliver lidt længere.

Kom og vær med. Vi glæder os til at se Jer.

Bestyrelsen

Jil Indramning v/Jan Lind

Butik

Åbningstider:

Torsdag - Fredag: Kl. 14-18

Lørdage: Kl. 10-13

Østergade 4
5610 Assens
Tlf. 64 71 23 33
21 64 60 44

Værksted

Åben efter aftale
Stenløsegyden 10,

Dømmestrup
5762 Årelev
Tlf. 65 90 23 64
21 64 60 44

STØT ANNONCØRERNE
SÅ STØTTER DE OS

HELNÆSPOSTEN
www.helnaesposten.dk

Go' fest - Go'
musik
Søren Navntoft
Tlf. 6477 1612

FORENINGER

Helnæs Beboerforening

Fmd. Jens Zimmer Rasmussen
Tlf. 6614 8120

Arkivet og Torsdagsklubben

Anne Hansen
Tlf. 6477 1376

Borgerhuset

Fmd. Birgitte Elovara
Tlf. 8692 6068/2327 6858

Helnæs Forsamlingshus

Fmd. Jørgen Nielsen
Tlf. 6474 1681

Udlejning: Bente Haines
Tlf. 6066 3341

Helnæs Idrætsforening

Fmd. Jacob Haahr
Tlf. 2015 9773

Helnæs Jagtforening

Fmd. Peter M. Hansen
Tlf. 6477 1870

Petanque

Fmd. Niels Ellebæk
Tlf. 6477 1307

Skolekredsen for**Helnæs Højskole**

Anders Lundbeck Rasmussen
Nørrelundsvej 4,
5683 Haarby
Tlf. 6477 1083

Helnæs**Kultur- og Musikforening**

Fmd. Marianne Therp
Tlf. 6471 1660 / 2720 1668

I/S Maen

Fmd. Finn Hemmingsen
Tlf. 6477 1329

Frysehuset

Fmd. Kirsten Nielsen
Tlf. 6477 1500

Helnæs Vandværk

Fmd. Thomas Rasmussen
Tlf. 6477 1347 / 2081 0455

Menighedsrådet

Fmd. Helle Blume Andresen
Tlf. 2370 2709

Sognepræst

Anders Lundbeck Rasmussen
Tlf. 6477 1083

Graver

Hanne Albrechtslund
Tlf. 20 53 52 15

Helnæs Tartelet Selskab

Fmd. Poul Dreisler
Tlf. 2482 2530

Helnæs Miljø- og Energiforening

Fmd. Anders Lyng
Tlf. 6477 1804 / 2946 4619

KØB OG SALG

Ledig boks i frysehus

Kan overtages, også gerne af beboere på sommerlandet. Henvendelse Anne Hansen
Tlf. 64 77 13 76

Boks i frysehuset til leje

En 160 liters fryseboks er til leje. Kr. 250,- i leje pr. halvår. Kontakt Annelise Larsen på
64 77 15 95

Nye kartofler på Elmebjergvej 18

Kom selv og grav jeres nye kartofler op, ellers gør jeg det, mens I venter.

Ring og få et tilbud på større partier og på vaskede kartofler. tlf. 31 33 41 49 / 64 77 12 68
Regner Madsen

Helnæs Naturlam

Lammekød sælges udskåret fra fryser.

Lammespegepølser sælges hele og halve.

Lammeskind - på bestilling tlf. 64 77 16 68 / 27 20 16 68
Marianne og Jørgen Therp

Handy-man

Kalle Bus / Handy-man
Bus, hus, og haveservice
Karl-Erik Straarup
Tlf. 42 75 77 62

Party telt udlejes

Stort partytelt 5 x 12 m. Stort nok til 60 -70 personer. Pris 500,00 for en weekend. tlf. 64 77 14 10
Henning Storm

Feriehus på Helnæs

Dejligt hus med havudsigt, udlejes. Tlf. 64 77 14 85.
Helnæs Antik.

Udlejes: Ferieappartment

Sælges: Ny børnereseeseng 300 kr., 2 stk. brugte, funktionsdygtige (antikke) brændeovne 8000 kr. og 6000 kr. og Originale petroleums skibslamper pr. stk. 800 kr. Hanne Bess, Bogaarden. Helnæs Byvej 3, DK-5631 Ebberup
Tlf. 64 77 18 59

SOFA - kan hentes

Fin - ikke gammel - ternet 3-personers sofa har vi ikke mere plads til. Kom og se på den. Kan afhentes for en flaske rødvin.

RIBS - kom og pluk selv

Store og lækre solrige ribs. De er modne nu. Kan plukkes frit. Medbring selv spand. Marianne og Jørgen Therp
Lindhovedvej 21,
Tlf. 27 20 16 68

JOLLE med motor og op-halervogn sælges

14 fod's db. skroget glasfiber jolle m./ årer. Johnson 4 hk motor m. kort ben. Sælges samlet pris: Giv et bud.

10 stk. rednings- og svømmeveste i str. fra 10 / 20 kg til og med 90+ kg
Pris: kr. 100,- pr stk.

Dreisler, Ryet 22, Helnæs
tlf. 64 77 12 72 / 24 62 84 03 / 24 82 25 30

PERSONLIGE

Rubrikken *PERSONLIGE* er for alle, der ønsker at meddele en personlig begivenhed. Fødselsdag, bryllup, jubilæum, taksigelser, nekrologer etc. Vi bringer kun, hvad der er aftalt med vedkommende. Vi kommer og tager et billede. Ring 24 82 25 30.

Barnedåb i Helnæs Kirke den 5. juni

De stolte forældre er: Susanne Marie Larsen (datter af Hans og Bente Larsen, Helnæs Byvej) og John James Strobel.

Barnets navn er: Maja Marie Strobel. Storesøster hedder Emma Marie Strobel

ZONETERAPI OG MASSAGE

Bodil Stevnsbo
Brydegårdsvej 11
64 77 16 12

Sønderby Smede- og VVS

v/Karsten Andersen

Tlf. 64 74 10 05
eller 21 67 96 25

DALVÆNGET 10
5610 ASSENS
TLF. 64 71 55 58
BILTLF. 40 11 81 26
E-MAIL:
ERLING@EP-ASSENS.DK

WWW.NANAAGGER.DK

Gammel tradition kan afløses af nyt

Det årlige træf ved pumpestationen blev gennemført med hygge og snak, men det blev sidste gang under denne form.

Fredag den 17. juni, var alle velkomne til den årlige sammenkomst med I/S Maen, lodsejerne på Maden. Ca. 40 mødte frem i det dejlige solskinsvejr og fik tilbudt grillpølser og lækende drikke.

Som sædvanligt blev der snakket på kryds og tværs. Pumpemaskinen blev startet forskriftsmæssigt og med den hyggelige motordunken i ørerne, følte vi os næsten hensat til dækket på en fiskekutter. Skovrider Søren Strandgård holdt en lille tale, hvori han takkede for samarbejdet med lodsejerne. Han orienterede ganske kort om den igangværende jordfordeling, der vil betyde at Naturstyrelsen, som planlagt, vil kunne etablere de ønskede

Strandgård taler

Foto: Dan R-J

vandhævninger. Resultatet skal bevirke at dyre- og planteriget på Maden vil få bedre betingelser.

Skovrideren pegede på den sunde skepsis man fra Naturstyrelsen ofte støder på her på Helnæs. Han mente, at

Trængsel ved pølsebordet

Foto: hba

det gav basis for et godt samspil og han understregede at denne skepsis var kombineret med en god evne til at finde konstruktive løsninger.

Søren Strandgård afsluttede sin tale med at sige, at der efter endt jordfordeling ville I/S Maen blive opløst, og derfor vil der ikke i fremtiden være basis for at mødes under den form, der har været en tradition i 90 år. Men kunne vi i samarbejde finde alternative former til at mødes om naturen, så var man fra Naturstyrelsen åben for forslag til at skabe ny tradition. Samværet på Maden fortsatte. Niels Murrer var grillmester og det blev konstateret, at der ikke var sparet på brændet.

Således opvarmet af sol, samvær og brænde fortsatte snakken et par timer.

al

Vi er gode til at sælge boliger – men vi har også Danmarks største boligavis

det gør ikke noget man er foran

Vil du også have annonceret din ejendom i homenytt

kontakt home Assens

- homenytt uddeles gratis hver 14. dag til 225.000 husstande på Fyn!

ASSENS

v/ Arne Blomstrøm
Statsaut. ejendomsmægler, MDE
Damgade 12, 5610 Assens
assens@home.dk

Tlf. 64 71 50 70

home

det gør ikke noget man er foran

Bed & Breakfast i herskabelige omgivelser

Gl. Avernæs
OPHOLD MED MERE END UDSIGT

Helnæsvej 9 · 5631 Ebberup · Tlf. 63 73 73 73 · www.gl-avernaes.dk